

Naročnina za Jugosla... o:
celoletno 180 Din, za 1/2 leta
90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za ino-
zemstvo: 210 Din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 12.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošt. hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, če-
trtek in soboto

Ljubljana, torek 28. januarja 1936

Cena posamezni
številki Din 1.50

Po ljubljanskem zborovanju

600.000 prebivalcev, to je več kot polovica Slovenije, živi od lesa in gozda, skoraj polovica površine Slovenije je gozdnata, v teh številkah je tudi obsežen ves ogromni pomen, ki ga ima gozd in lesno gospodarstvo za Slovenijo. Že od l. 1931. hira to gospodarstvo in je zašlo zlasti sedaj, po izvajanju sankcij in italijanskih protisankcij v katastrofo, da se je zamajalo vse gospodarstvo Slovenije.

V tem je tudi razlog, da je bilo za nedeljsko zborovanje našega lesnega gospodarstva po vsej Sloveniji ogromno zanimanje, da je bilo zborovanje samo dogodek, ki je polnil daleč v ozadije vsa druga vprašanja. V tem pa je tudi razlog, da so ljudje naravnost z nestrpnostjo pričakovali pozitivnih napovedi, kaj se bo vse storilo, da se pomaga lesnemu gospodarstvu na noge. Široka slovenska javnost baš zaradi svoje stiske ni pričakovala od nedeljskega zborovanja, da ji bo to povedalo, kako trpi, ker to ve že sama le v preveliki meri, niti kaj naj se stori, ker je to bilo že dostikrat povedano, temveč kaj je že pripravljeno, da se takoj stori v pomoč lesnemu gospodarstvu. Konkretnih ukrepov, to je bilo tisto, kar je pričakovala slovenska gospodarska javnost.

Ni mogoče prikrivati, da je v tem pogledu doživela nekoliko razočaranja. Ena glavnih zahtev vseh izvoznikov v vsej državi — in ne le slovenskih — je bila, da izplačuje Narodna banka izvoznikom njih terjatve po tečaju 3-55 dinarje za lito. To zahtevo je zastopnik Narodne banke odklonil in ni mogoče reči, da bi njegovi razlogi zborovalce prepričali. Tudi odprava eksportnega davka, s čimer naj bi se vsaj deloma nadomestilo izvoznikom pomanjkanje vsake premije, tudi ta zahteva ni našla na tako pozitiven odmev, da bi smeli že računati z njeno izvedbo.

Od zastopnika Narodne banke napovedani ukrepi so sicer razveseljivi, vprašanje pa je, če bodo mogli ti ukrepi v vidnejši meri pomagati izvoznikom. Povišanje lombarda je sicer pridobitev, toda pomisliti je, da je ta drag in za mnoge predrag. Zopetna likvidnost našega trga, ki bi edino mogla res pomagati izvoznikom, da bi imeli potrebni obratni kapital, je bila sicer obljubljena, ni pa bilo konkretno povedano, kako se bo to zgodilo. Ali baš v tem pogledu je pomagano le s konkretnimi dejstvi.

Glavna in dominantna zahteva naših izvoznikov je seveda bila, da se pomagajo najti našemu lesu nadomestni trgi za izgubljeni italijanski trg. V tem oziru se je tudi marsikaj obljubilo, toda predvsem bi morali slišati, da se bo organiziral naš čezmorski promet in da dobimo redne pomorske zveze z vsemi glavnimi čezmorskimi državami, ki uvažajo les. Žal pa smo konkretnih izjav v tem pogledu pogrešali.

Pogoj uspešnega lesnega izvoza je znižanje pristaniških pristojbin in železniških tarif. Čeprav moramo priznati, da so zastopniki vlade že s samim sklicanjem zborovanja pokazali mnogo dobre volje, kakor je preje nismo doživljali, so

vendarle zborovalci tudi o tej zahtevi pričakovali konkretne izjave.

Reklo se bo morda, da zahtevamo preveč, ker namen zborovanja je bil le ta, da lesni interesi povedo in razlože svoje želje, ki jih bo potem vlada proučila in z najboljšo voljo tudi po možnosti ugodno rešila. V normalnih razmerah bi bil v resnici namen zborovanja samo ta, toda danes ne živimo v normalnih, temveč v izredno težkih časih, ko po vrsti umirajo podjetja naše najvažnejše gospodarske panoge. V takšnih časih mora veliko manifestacijsko zborovanje prinesiti tudi že takojšnje pozitivne sadove, ker je trpljenje ljudi tako veliko, da ne morejo več čakati. Kadar hiša gori, je za debate prepozno, takrat je tre-

ba zgrabiti za sesalke in pomagati s takojšnjim reševanjem. Takšen je položaj danes za lesno gospodarstvo in to so govorniki na nedeljskem zborovanju dokazali s prepričujočo silo.

Treba tudi upoštevati to, da so postali ljudje zaradi mnogih razočaranj silno skeptični in da so optimisti vedno bolj redki. Treba bo ogromnih naporov, da se zopet vzbudi med ljudstvom zaupanje. Nedeljsko zborovanje je dalo ugodno podlago, da se to zaupanje zopet vzbudi, toda vse je odvisno sedaj od odmeva, ki ga bo našlo nedeljsko zborovanje v Beogradu. Šele v Beogradu se bo prav odločilo, če je bilo nedeljsko zborovanje preokret na boljše in če je imelo uspeh. Moremo reči, da se-

stoji nedeljsko ljubljansko zborovanje iz dveh delov. Prvi del so izpolnili zastopniki lesnega gospodarstva s svojimi govori in zahtevami na ljubljanskem zborovanju, drugi del zborovanja pa mora izpolniti vlada v Beogradu s svojimi ukrepi v prid lesnega gospodarstva.

Na ta drugi del čaka sedaj Slovenija in sedaj je od Beograda odvisno, če se zopet vzbudi ljudsko zaupanje.

V interesu vse države in vse Jugoslavije je, da se to doseže in zato upamo, da se tudi vlada tega zaveda in da bo obvarovala Jugoslavijo pred novim razočaranjem. Moglo bi to pomeniti katastrofo, enako težko, kakor so bile sankcije.

Na pomoč lesnemu gospodarstvu Mogočen vtis ljubljanskega nedeljskega zborovanja

Zgodovinski pomen nedeljskega ljubljanskega zborovanja, kakor so naglasili nekateri govorniki, je v tem, da so se prvič, odkar obstoji Jugoslavija, zbrali na skupnem zborovanju zastopniki vsega lesnega gospodarstva Jugoslavije. A zbrali so se, ker jih je skrajna sila, v kateri je vse naše lesno gospodarstvo, naravnost prisilila k skupnemu nastopu. V tem diktatu je drugi, veliki a neveseli pomen nedeljskega zborovanja, ki je živo opozorilo, da so cele pokrajine Jugoslavije v skrajni bedi in da je pomoč, resnična in izdatna pomoč kategorična.

Tretji veliki pomen nedeljskega zborovanja pa je tudi v njegovem mogočem zunanjem poteku in v njegovi bogati notranji vsebini. Na iniciativo ministra za gozdove in rudnike dr. Jankovića, je bilo sklicano zborovanje, poleg njega sta se udeležila zborovanja še dva aktivna ministra, dr. Kožulj in dr. Krek, udeležili so se ga dalje ban dr. Natlačen in podban dr. Majcen, podguverner Narodne banke dr. Lovčević, predsednik Centralnega odbora in minister n. r. dr. Ulmansky, zastopnik trgovinskega ministra inž. Dubravčiča ter cela vrsta naših najodličnejših gospodarskih zastopnikov. Zbornica za TOI, Zveza industrijecev, Zveza trg. združenj, vse glavne gozdne organizacije, vse organizacije lesnih trgovcev in industrijecev iz vse Jugoslavije so poslale na ljubljansko zborovanje svoje zastopnike, da res ni bilo pretrano, če se je reklo, da je bil zbran v nedeljo v Ljubljani gospodarski parlament Jugoslavije.

Pomembnost ljubljanskega zborovanja so tudi podčrtali vsi glavni jugoslovanski listi, saj so skoraj vsi poslali na zborovanje svoje posebne poročevalce.

A ne samo zastopniki gospodarstva, tudi narod sam je prišel na zborovanje in zahteval svojo pravico do zasluzka.

Kakor je bila odlična zunanja slika zborovanja, tako je bilo zborovanje tudi na višku po svoji notranji vsebini. Slika našega lesnega gospodarstva je bila podana celotno, močno in prepričujoče, da ni mogoče tej sliki ugovarjati niti v celoti niti v podrobnostih.

In da podamo to sliko čim najbolj verno, je tudi namen našega poročila. Zato smo se v svojem poročilu omejili le na to, kar se tiče našega lesnega gospodarstva, vse govore in medklice, ki so bili poročeni iz drugih ozirov pa smo v svojem poročilu prezrli. Za stvar samo itak niso važni.

Pred množico par sto ljudi se govori seveda drugače, kakor na konferenci ozkega kroga strokovnjakov. Tudi govorniki na nedeljskem zborovanju so morali to upoštevati, ker nedeljsko zborovanje ni bilo le konferenca in posvetovanje, temveč tudi manifestacija naroda, da je dejanska pomoč lesnemu gospodarstvu nujna. Zborovanje je trajalo skoraj polnih pet ur. Kljub temu je bila pozornost poslušalcev do konca zborovanja živa. Tudi v tem se vidi krepka volja naroda, da se mora najti rešitev za naše lesno gospodarstvo.

Zasluga, da je bilo mogoče to veliko in lepo zborovanje gre vlad in zlasti ministru dr. Jankoviću, kar so govorniki tudi hvaležno konstatirali. Zeleli bi samo, da bi mogli s hvaležnostjo konstatirati tudi to, da je zborovanje obrodilo one uspehe, ki so jih pričakovali. V tem bi bil tudi največji pomen nedeljskega zborovanja.

Začetek shoda

Nabito polna je bila velika dvorana Trgovskega doma, ko je otvoril nekaj po deseti uri veliko zborovanje jugoslovanskih lesnih in-

teresentov predsednik lesne sekcije pri Zvezi trgovskih združenj Franjo Škrbec. Kot domačin odvarja to prvo skupno prireditev jugoslovanskega gozdnega gospodarstva ter pozdravlja vse udeležence zlasti pa: sklicatelja današnjega zborovanja ministra za gozdove in rudnike dr. Jankovića, gradbenega ministra dr. Kožulja, ministra dr. Kreka, bana dr. Natlačen, podguvernerja Narodne banke Lovčevića, zastopnika trgovinskega ministra inž. Dubravčiča, ministra n. r. in predsednika Centralnega odbora Ulmanskega, župana dr. Adlešiča ter vse številno došle narodne poslance.

Nato je med drugim dejal. Današnji dan je dan resnosti in ni dan demonstracij. Vsa država gleda danes na nas, kakšne sklepe bomo sprejeli za rešitev našega lesnega gospodarstva. Dosti se je že govorilo o krizi, sedaj je prišel čas, ko morajo govoriti dejanja. (Odobranje.) Toda vsi moramo storiti svojo dolžnost in ne zahtevati samo od višjih, da store oni svojo. Zavedamo se, da smo sestavni del naše države in da imamo zato tudi pravico zahtevati to, kar potrebujemo za življenje. Pokažite, da je današnji dan dan resnega razmotrivanja in da se je tu zbral gospodarski parlament države. Ponovno se zahvaljuje ministru dr. Jankoviću, ki je dal iniciativo za to zborovanje in ga prosi, da otvori današnje zborovanje.

Govor ministra dr. Jankovića

Glasno pozdravljen je minister dr. Janković izvajal:

Na željo ministrskega predsednika dr. Stojadinovića in notranjega ministra dr. Korošca sem sklical današnje zborovanje. Kako velik pomen pripisuje vlada današnjemu zborovanju, se vidi iz tega, da prisostvujeta našem zborovanju še dva ministra, namreč gradbeni minister dr. Kožulj in minister brez listnice dr. Krek, ki ju oba pozdravljam. Ko je pozdravil še nekatere druge zastopnike, je nadaljeval:

To konferenco sem sklical na

obupne klice naše lesne industrije, ki je bila posebno težko zadeta zaradi izvajanja sankcij, da slišim Vaše stališče in da skupno najdemo zdravilo za ozdravitev sedanjega težkega položaja.

Dolžnost izvajanja sankcij je prevzela naša država kot zvesta članica Zveze narodov, kar pa je povzročilo začasno izgubo italijanskega trga. Gospodarske sankcije smo prevzeli ne po lastni želji, temveč iz naše stare zvestobe do vseh mednarodnih obveznosti. Tudi sedaj je naš narod to svojo dolžnost vestno izpolnil, ker jo

smatra za stvar svoje časti. In prepričali smo se, da smo vedno prav postopali, kadar smo tako postopali ker zato uživa tudi naša država ugled v mednarodnem svetu.

Z Italijo je imela naša država zelo živahne gospodarske stike. Skoraj ena četrtina vsega našega izvoza je šla v Italijo, zlasti pa smo izvažali v Italijo les. Zato se tudi posledice sankcij čutijo najbolj pri lesu, vsaj je Italija naš najboljši kupec lesa. V zadnjih desetih letih smo izvozili v Italijo lesa

leta	za milj. Din	ali % vsega našega lesnega izvoza
1926	761.6	69
1927	764.3	60
1928	905.1	54
1929	980.4	52
1930	787.3	51
1931	443.2	50
1932	324.6	67
1933	417.6	68
1934	498.6	66
1935	389.7	59

Vedno več kot polovica vsega našega lesnega izvoza je šla v Italijo, zlasti pa je navezana na izvoz v Italijo Dravska banovina, ker je šlo tudi 80% vsega njene- ga lesa v Italijo. Ker tega izvoza ni več, je nastala silna težava tako za trgovino, ko tudi za industrijo in lesno proizvodnjo, ker so vse te tri panoge tesno med seboj povezane. Zato pa je tudi potrebno sodelovanje vseh treh panog lesnega gospodarstva, da se najde izhod iz krize.

Težkoče, ki jih moramo premagati so velike, vendar pa ne nepremagljive. Ne sme pa se pretiravati in zavedati se moramo, da je naš narod premagal tudi že težje težkoče. Tudi sedaj jih bomo premagali, treba je imeti samo dovolj dobre volje.

Naloga današnje konference je, da objektivno prouči vzroke sedanjega zastoja in da izloči iz debate vse momente, ki ne spadajo v okvir gospodarske debate. Hvalen bomo zato referentom, če bodo njih izvajanja čim bolj stvarna in njih predlogi za rešitev čim bolj konkretni. Kraljevska vlada pa je pripravljena sprejeti vsak koristen predlog in ga po možnosti tudi izvesti, ker se zaveda, da s tem ne rešuje samo svojo gospodarsko, temveč tudi važno socialno nalogo.

Zavedamo se, da živi velik del prebivalstva v Dravski, Savski, Vrbski in Drinski banovini skoraj izključno od lesa in gozda. Ne moremo ostati ravnodušni, če je na tisoče rodbin brez zasluzka.

Obljuba javnih del

Kralj. vlada bo zato tudi izvedla v Dravski banovini, da dá ljudem zasluzka, naslednja javna dela.

Začela se je graditi železnica št. Janž-Sevnica, ki bo veljala 15 milijonov Din.

V načrtu je tudi gradnja železnice Kočevje-Vrbovsko, ki bo veljala okoli 70 milijonov Din. Pomen te železnice je zelo velik, ker bo pritegnila mednarodni transport na morje.

Nadalje se bo začela v kratkem graditi cesta Ljubljana-Kranj, ki bo veljala 20 milijonov Din.

Graditi se prične letos tudi cesta št. Ilj-Maribor, ki bo veljala 5 milijonov Din in graditi se prične tudi cesta Ljubljana-Delnice, za kar je namenjenih 10 milijonov Din.

Poleg tega pa se začno letos izvajati tudi obsežna banovinska javna dela. V načrtu pa je nadalje tudi, da se zgradi velika mednarodna avtomobilska cesta, ki bi vodila iz Avstrije ali skozi Maribor in Ljubljano na Sušak ali pa čez Podkorensko sedlo skozi Kranj in Ljubljano na Sušak.

Kralj. vlada pa se bo tudi trudila, da postanejo denarni zavodi zopet likvidni in da pridejo

vlagatelji zopet do svojega denarja.

Vse svoje sile bomo zastavili v to, da se uredi naša osnovna gospodarska in socialna vprašanja, zlasti pa se bomo trudili, da pomagamo našemu lesnemu gospodarstvu.

Z apelom, da naj bodo vsi govori čim bolj stvarni in predlogi konkretni je zaključil minister dr. Janković svoj govor.

Minister dr. Ulmanský

Naša naloga je v prvi vrsti, da si napravimo živo sliko o današnjem stanju na lesnem trgu, da ugotovimo vse, kar smo storili, da sami obvladamo težkoče in da ugotovimo, kje potrebujemo pomoči vlade.

Konkretno pa je naša glavna naloga, da se uredi kliring, da se že enkrat ugotovi pravo stanje kliringa, kaj je v kliringu in kaj izven njega in da se potem terjatve izvoznikov likvidirajo. Iz privatne iniciative so bila v ta namen že pogajanja z Italijo, a so ostala brez uspeha.

Zato je naša prva zahteva, da se vlada in Narodna banka potrudite, da se naš klirinški saldo z Italijo likvidira. Ne moremo vendar delati, če nimamo denarja, če leži naš denar v fakturah. Te terjatve morajo biti likvidirane, in sicer po tečaju 355 Din za liro. Glavno pa je, da se denar dobi.

Zaradi posledic sankcij se govori, da se mora naša lesna industrija preorientirati. Toda ta preorientacija ni tako lahka stvar. Mogla pa bi se v kratkem času preorientirati samo velika industrija, ne pa tudi manjša podjetja.

Kot ravnatelj »Šipada« sem obiskal Anglijo, Egipt in druge trge, da procim možnosti za izvoz našega lesa. Ugotoviti sem moral, da so cene za naš les obupno nizke. Če bi se tečaj funta vsaj nekoliko dvignil, da bi mogel računati naš izvoznik s ceno 30 do 40 Din za kubični meter, potem bi bil izvoz še mogoč. Male trditve pa bi mogle nastopiti na teh tržiščih le, če bi se združile in če bi nastopale kolektivno. Kdor izvozi le 2, do 3 vagone, ne more sam čez morje in izvažati v Buenos Aires in druge kraje. Tu treba pokazati na hvalevreden primer g. Vilherja iz Sušaka, ki je zbral v Gorskem Kotaru med manjšimi podjetji les in šel z njim na londonski trg. S silnimi težavami, ko se je moral boriti tudi z domačo konkurenco, se mu je vendar posrečilo, da je spravil les v denar. Zato je nujno potrebno, da se naši producenti in izvozniki sporazumejo in dogovorijo, da si na tujih trgih ne bodo delali konkurence.

Če se nam posreči, da izvedemo organizacijo manjših trdk, da nam bo plačevala Narodna banka devize po višjem tečaju in če bomo složni, da bomo s svojim blagom nastopali skupno vsaj za časa sankcij, potem bi se nam mogla preorientacija našega izvoza posrečiti.

Tudi kritika mora biti dovoljena. Vemo, da stoje nekateri ob strani in da nekaterim velikim trdkam sedanje stanje celo konvenira, ker upajo, da bodo mogli vse svoje manjše konkurente uničiti. Tu je intervencija vlade nujno potrebna, ker interes celote je nad vsakim posameznim interesom.

Vprašanje našega lesnega gospodarstva ni vprašanje zase, temveč je del našega celotnega gospodarskega vprašanja in je vsaj tako važno ko vprašanje kmečke zadolžitve. Pri kmečki zaščiti smo videli, kako so vsa gospodarska vprašanja povezana med seboj in kako se je iz kmečke zaščite rodilo vprašanje naših trgovcev in obrtnikov ter naših denarnih zavodov.

Zato pa je potreben organ, ki bo razpravljal o vseh teh gospo-

darskih vprašanjih, zato potrebujemo

gospodarski svet.

Apeliramo na vlado, da posveti temu vprašanju svojo pažnjo. Gospodarska vprašanja je treba regulirati. Nekateri pa se boje, da bi moglo to privedi do etatiziranja in da bi trpela svoboda gospodarstva. Ta strah ni utemeljen. Ni več danes čas, da bi vsak na svojo roko maneviral. Reguliranje in kontroliranje gospodarstva še ni etatizacija. Če je država uvedla kliringe, če nimamo možnosti svobodnega izvoza, če so vse druge omejitve, potem je regulacija gospodarstva neizogibna, zlasti še, če to izvajajo vse države, ki z nami meje. Tudi naše gospodarstvo se mora prilagoditi splošnim razmeram na svetu in zato je naša zahteva, da se izvede regula-

cija gospodarstva, toda brez etatizacije. V tem okviru se mora tudi gibati naše delo za izhod iz stiske.

Predsednik organizacije malih žag na Sušaku inž. Jerbič je zlasti poudarjal, da so pri nas vedno politična vprašanja primarna, mesto da bi se priznal primat gospodarskim vprašanjem. Tudi abstinencia je napačna, kadar gre za gospodarska vprašanja. Velika ovira gospodarskemu napredku je nadalje birokracija, ki se je postavila celo za sodnika nad narodom ter si dovolila tudi to, da je odpravila arbitražo, kakor da narod ne bi bil sposoben, da bi pošteno razsojal. Birokracija je ustvarila razmere, ki opravičujejo znano bajko o zajcu, ki je bežal iz Jugoslavije. Kapital, ki bi moral v tej stiski podpirati manjša podjetja, jim odvzema eksistenco. Posledica tega je, da premoženje srednjega stanu izgineva in vendar je srednji stan glavna opora države. Papperizacija vasi napreduje stalno. 50% ljudi nima dovolj za gol obstoja. Ali se je čuditi, če je vedno manj ljudi, ki so pripravljeni boriti se za osebno lastnino? Danes je položaj tak, da ne more prodati svojega lesa niti Lika, ki je tik ob morju in kljub svoji nad vse nizki delovni sili.

Zahteva zato znižanje železniških tarif, znižanje gozdne takse ter tudi Narodna banka mora znižati svoj delež pri obračunavanju klirinških terjatev.

Inž. Milan Lenarčič

Preživljamo najtežje razmere in naloga današnjega zborovanja je, da pokaže našim gostom, kako resne trenutke preživljamo. Kljub temu pa je z dobro voljo še mogoče mnogo napraviti in hvaležni smo sklicateljem današnjega zborovanja, ker so pokazali to dobro voljo.

Resnost trenutka zahteva koordinacijo in sodelovanje vseh faktorjev, ker so težke razmere skvale gozdno posest, lesno trgovino in industrijo v eno celoto. Če kdaj velja sedaj geslo eden za vse, vsi za enega!

Naša javnost večinoma niti ne ve, kako težke posledice za vse prebivalstvo morajo nastati zaradi zastoja na lesnem trgu. Naša velika naloga je zato, da javnost dobro informiramo, da se bo vsa javnost zavedala, da je danes rešitev lesnega gospodarstva ena najbolj nujnih nalog.

600.000 ljudi zainteresiranih v gozdnem gospodarstvu

Veliki pomen gozdnega gospodarstva se kaže v teh številkah: Samo v dravski banovini je nad 140.000 gozdnih posestnikov. Skupno z rodbinskimi člani pomeni to 500.000 ljudi. Gozdnih delavcev je okoli 16.000, z rodbinskimi člani 50.000 ljudi. Trgovcev, industrialcev in posrednikov je okoli 1000, voznikov, obrtnikov in drugih, ki so direktno zainteresirani pri lesnem gospodarstvu z njih svojci tudi okoli 50.000 ljudi, da je skupno okoli 600.000 ljudi samo v Sloveniji zainteresiranih na lesnem gospodarstvu. Statistika OUZD, ki pravi, da je od 16.000 gozdnih delavcev 8000 delavcev brez kruha, zavaja v zmoti, ker se ne ozira na one tisoče gozdnih posestnikov, ki sami opravljajo gozdna dela. Zato je število ljudi, ki so sedaj v lesnem gospodarstvu brez kruha, najmanj desetkrat večje, kakor pa navaja oficialna statistika. Tudi v tem je pojasnilo, zakaj je za nas tako velike važnosti, da je javnost pravilno informirana o težini sedanje krize in zakaj smo s tako veliko hvaležnostjo sprejeli izvrstni članek g. inž. Manojlovića v »Politiki«.

Naš človek je individualist in zato nima močne organizacije, zato se tudi javnost ne zaveda njegovega velikega pomena, toda prej navedene številke dokazujejo, da pomeni naše gozdno in lesno go-

spodarstvo ogromno telo, preko katerega nihče ne more.

Posledice nizkih cen

Vsa teža problema je v tem, da dobiva kmet od začetka l. 1931. za svoje gozdne proizvode vsak dan manj. Nekateri nepoučeni ljudje pravijo, zakaj pa seka naš kmet, če mu cena ne konvenira. Tem ljudem je treba povedati, da seka kmet zaradi nizke cene dvakrat toliko, kolikor bi sekal sicer. A sekati mora, ker izkupička od tega blaga ne more pogrešati. A da se v istem času, ko mora naš gozdni posestnik sekati svoj gozd za slepo ceno, uvaža tuj papir v našo državo, je nekaj, česar ne moremo razumeti!

V tem težkem času je prišla nad naše lesno gospodarstvo še katastrofa sankcij, ki so nam vzele zadnjo sapo. Nastala je prava Golgota za naše lesno gospodarstvo. Ali je ta res potrebna v tem obsegu?

Tarife treba znižati

Poleg zunanjega imamo tudi notranji trg. Ker pa ležimo na periferiji, smo daleč od konzumentov na jugu in zato je za nas železniška prevoznina največje važnosti. Železniške tarife pa so za naš les neugodne.

Za pšenico se plačuje prevoznina v višini 30% njene vrednosti, za deske v višini 85% in za trame celo v višini 180% njih vrednosti.

Ne želimo zvišanja cen, temveč samo povečanje prometa in zato moramo zahtevati znižanje teh tarif.

Naš izvoz lesa treba organizirati

Na zunanjem trgu, iz katerega prinašamo v državo denar, vidimo obupne razmere. Uvozne in devizne omejitve ne puste našemu lesu dostopa v tuje države, vse države se zapirajo in ne puste denarja k nam. V takšnih razmerah je več ko nujno, da vlada soglasje vsaj med našimi izvozniki, da si ne delamo drug drugemu nepotrebne konkurence. Organizacija našega lesnega izvoza je zato ena prvih potreb.

Ni lesnega trga v Evropi, ki bi bil tako cenen kakor je Sušak. In ta Sušak so vsi naši gozdni posestniki in treba je urediti naš izvoz, da se ne bodo naši izvozniki z nizkimi cenami medsebojno pobi-

jali. Država mora napraviti v tem pogledu s trdo roko red in uvesti tarife, ki bodo omogočale našemu lesu konkurenco s tujci. Danes naš les ne more konkurirati s tujim lesom. Če plačuje Romunija v obliki raznih ugodnosti izvozu lesa 40% premijo, potem je jasno, da naš les ne more pogrešati enakih ugodnosti.

Kakor v drugih državah, je treba tudi pri nas ustanoviti velike izvozne skupine, ker se te laže prilagode razmeram na svetovnih trgih. Potrebna pa je tudi revizija naših trgovinskih pogodb, ki se morajo sklepati na podlagi kompenzacij.

Po teh potih moramo iti, če hočemo, da rešimo svoje lesno gospodarstvo. Pri tem pa je tudi potrebna pomoč in sodelovanje vseh resornih ministrstev. Izkušnja nas je žalibog poučila, da se je dostikrat pripetilo, da nam je bil en resorni minister naklonjen, drugi pa ne. Če pa so nam bili naklonjeni vsi, pa je dostikrat ta nesrečna politika preprečila, da bi se tudi vse potrebno v korist našega lesa ukrenilo. Dajala se je prednost političnim pred gospodarskimi vprašanji. Jaz pa pravim, prvo je jesti in potem filozofirati!

Apel na javnost

Za rešitev našega gospodarstva nujno potrebujemo pomoč javnosti in zato moramo javnost mobilizirati. Prebuditi se mora naša javnost, da ne bo brezbrizna, kadar gre za tako usodna vprašanja, kakor je rešitev našega lesnega gospodarstva. Ne sme obveljati stališče, ki sem ga nekoč slišal na merodajnem mestu. Danes sem

minister in vsemogočen in mi zato nihče nič ne more, ko pa demisioniram, pa mi zopet nihče nič ne more.

Mnoge ugovore dobivamo, ko zahtevamo, da se organizira naš izvoz. Trgovina, da je napredovala na podlagi svobodnega trgovanja in zato naj vlada še naprej gospodarski liberalizem, da dela vsak, kakor najbolje ve in zna. Res je, da je prosta konkurenca dvignila trgovino in da je bilo pridobljeno vse, kar imamo, v svobodni trgovini. Če bi šlo le po naši želji, bi tako tudi ostalo. Toda kaj nam pomaga, če ne more liberalizem ohraniti tega, kar smo si pridobili.

Od vseh strani se ovira naša trgovina, vse sosedne države nam zapirajo svoje meje, niti ena država v naši sosesčini ne priznava več gospodarskega liberalizma. Ne moremo biti edini otok v morju, ker nismo tisti močni narod, ki bi diktiral vsem drugim. Delati moramo tako, ko drugi in ob uvozu prediva in drugega blaga iz tujine zahtevati, da se kupi v kompenzacije naš les. Moramo preiti na načelo kompenzacij. Do ut des, dam, da daš, mora biti naše geslo!

Gospod minister! Rešite nas eksekucij, usposobite naše producente in izvoznike za organizacijo, poskrbite, da bo že enkrat naš lesno gospodarstvo združeno v Centralnem odboru in da bo naš les usposobljen za konkurenco na tujih trgih. Mi pa bomo šli potem v svoje tihe gozdove ter bomo naprej delovali za kulturni dvig naše zemlje ter za veličino in napredek naše domovine. (Zivahno odobranje.)

Dr. Ernest Rekar

Zahvaljujem se ministru dr. Jankoviću, da je izbral Ljubljano kot mesto današnjega zborovanja. Na tem zborovanju se jasno vidi, kdo je oni producent, ki največ trpi od sedanje lesne krize. To je naš narod, to niso oni tuji posredniki, ki so se prilepili za našo afero.

Lesna trgovina in industrija je bila pred vojno vsa v nemških rokah. Ko je minila vojna, je postala čisto naša in mi, ki smo si jo pridobili, jo moramo tudi ohraniti. Dolžnost države pa je, da nam pri tem pomaga. Zaradi položaja pa, ki je nastal zaradi krize in sankcij, pa je nevarnost, da to pozicijo zopet izgubimo.

Naša država je bila prisiljena, da je začela izvajati sankcije in zato je upravičena, da zahteva protiusluge. To tem bolj, ker je od sankcij naša država od vseh najbolj prizadeta. 25% vsega izvoza je šlo v Italijo in leta 1934. smo izvozili v Italijo za skoraj 800 milijonov Din blaga. Ves ta dohodek je sedaj izpadel. Obljubljena nam je tudi odškodnina od Zveze narodov, toda gledati moramo na to, da ne bo ta pomoč samo teoretična.

Nad 2000 žag stoji danes v Sloveniji. Ko so se začele sankcije proti Italiji, smo morali pustiti ves svoj denar v Italiji. Narodna banka likvidira sedaj te naše terjatve. Plačuje pa naše terjatve samo po tečaju 315 in ne po tečaju 355, kolikor ji plačujejo naši uvozniki. Smatramo to za nemoralno in zahtevamo, da se nam plačuje po istem tečaju. Narodna banka se sicer izgovarja na finančnega ministra in zato apeliramo na finančnega ministra, da se naše terjatve izplačujejo po pravilnem tečaju.

Treba se zamisliti v položaj našega gozdnega posestnika. Mora posekati nekaj lesa, da more plačati davke, da si more nakupiti najpotrebnejše. Vsi mi lesni trgovci vemo, da prihaja k nam polovica vseh gozdnih posestnikov s prošnjo: »Kupite od mene les, da bom mogel plačati davke!« To je dokaz visoke morale našega naroda in ta morala mora biti nagrajena.

Vsi so začeli izvajati sankcije, samo Avstrija se je izmazala. Nje-

ni zastopniki so izjavili, da Avstrija ne more izvajati sankcij proti Italiji, ker bi bilo njeno gospodarstvo preveč prizadeto. In vendar je šlo od vsega avstrijskega izvoza v Italijo samo 9 odstotkov, našega pa 25 odstotkov. In ker mi ne izvažamo, izvažava Avstrija in tako se bogati država, ker ne spoštuje mednarodnih pogodb. Iste sankcije kakor proti Italiji, bi se morale izvajati tudi proti Avstriji. Mednarodna politika je visoka politika, zato mi te politike ne razumemo, zato pa jo tem bolj občutimo, in sicer prav težko.

Tudi tega ne razumemo, temveč samo težko občutimo, da se skoraj vsi naši listi tiskajo na tujem papirju (kar pa ne velja za »Trgovski list«, op. ured.). 800 vagonov časopisnega papirja uvažamo letno iz Avstrije. Celuloznega lesa za papir sploh ne moremo prodati našim papirnicam, ker te časopisnega papirja ne morejo prodati. 30.000 kub. metrov lesa bi mogle kupiti na leto naše papirnice, če se ne bi uvažal tuji papir.

Zaščitna carina na časopisni papir je mnogo prenizka. V predvojni Srbiji, ki sploh ni imela nobene papirnice, je znašala zaščitna carina 11 zlatih dinarjev, pri nas znaša samo 1 zlat dinar, to je 11 dinarjev. V Avstriji znaša uvozna carina 80, na Madžarskem 90, v Italiji 128 Din na 100 kg. Na Poljskem in v Romuniji pa celo 300 Din, ker tam država ščiti domačo industrijo.

Izjaviti moramo, da smo platonih obljub sili. Tudi smo že davno spoznali, da so brez uspeha vse konference in vse spomenice, ker vse resolucije in vse naše zahteve redno obležje v miznicah ali v zaprašenih arhivih.

Energično moramo zahtevati, da dobi naša država odškodnino za izvajanje sankcij. Naj nam bo v primer Anglija, ki se še danes ni odločila za petrolejske sankcije, ker jih še ni sklenila Amerika.

Za dr. Rekarjem, čegar govor je bil sprejet s posebnim velikim odobravanjem, je zahteval dr. inž. Ružička iz Zagreba, da se pri nas računa prim po dejanskem tečaju dinarja. S fikcijami naj se že enkrat neha!

Minister dr. Kožuli

je predvsem odgovarjal onim, ki so delali razne medklince. Med drugim je dejal:

Če komu, potem ugaja današnje zborovanje njemu. Že 6 let opozarja na vzroke sedanega stanja. Toda tudi privredniki niso hoteli videti teh vzrokov in čas je, da to priznajo in da rečejo: mea culpa! Že leta 1931. sem govoril v skupščini, kaj bi bilo treba ukreniti v pomoč gospodarstvu. Toda tudi nekateri zastopniki gospodarstva so bili med onimi, ki me niso hoteli poslušati in mi očitali, da sem rušilec državnega in družabnega reda.

Sploh je treba pojme razčistiti! Ni mogoče zahtevati obenem državno regulacijo gospodarstva in svobodno trgovino. Ni bilo mogoče odkloniti sprejema sankcij, ker smo kratkoročno preslabotni, da bi se uprli. Pogrešal pa sem, da

bi predgovorniki tudi povedali, koliko so se naši zastopniki v Ženevi trudili, da bi dosegli protiusluge naši državi za sankcije. — Konec svojega govora je tudi poudaril, da je bilo navedenih premalo konkretnih stvari, ki naj bi se izvedle v pomoč našemu gospodarstvu. Naš izvoz je treba organizirati in vlada bo tudi delala v tej smeri. Kritika je potrebna, toda kritika mora biti objektivna in ne sme sloneti na neresnicah. Gospodarski krogi morejo mirno zaupati sedanji vladi, ki hoče in ki bo pomagala gospodarstvu. Seveda pa več, kakor je mogoče, ne more storiti.

Za ministrom Kožuljem, je govoril tajnik sarajevske trg. industrijske zbornice dr. Despić. Njegov govor je bil nad vse stvaren in ga priobčimo v prihodnji številki.

Dr. Vidic

Govori kot predsednik podružnice Jugoslovanskega gozdarskega združenja. V zadoščenje mu je bilo pismo ministra dr. Jankovića banu, s katerim je dal iniciativo za današnje zborovanje in v katerem je priznal, da je gozdna kriza in izvajanje sankcij v prvi vrsti prizadelo Slovenijo.

Obžaluje, če so padli tudi nekateri manj umestni medklinci, toda je že tako, da se politika meša v vse stvari. Na drugi strani pa bi moral skoraj reči, da je teh medklincev vesel, ker dokazujejo, kako malo razpoloženje je že nastalo med narodom zaradi zastoja v lesnem gospodarstvu, in da je res že skrajni čas, da se narodu pomaga. Predvsem pa predlaga te konkretne predloge, kako se naj pomaga gozdnemu gospodarstvu.

1. Vlada je svoje dni znižala zemljarino za njive in oranice, a izrečno izvzela od znižanja gozd. Če je bila ta izjema v konjunkturalnih časih še nekako razumljiva, ni mogoče tega razumeti sedaj v času največje stiske. Poleg tega je bil določen gozdni kataster v časih, ko je imel les še dobro ceno in je zato za današnje čase mnogo

previsok. Tudi za gozdove naj se zemljarina zniža!

2. Od gozdnih posestnikov se pobira posebna taksa za pogozdovanje. Ta taksa je neutemeljena tudi zato, ker je gozdni posestnik itak dolžan, da v 3 letih pogozdi poseke. Naj se ta taksa odpravi, prav tako pa tudi zastarele terjatve iz tega naslova.

3. Gozdni posestniki morajo plačevati poleg redne cestne doliade še posebno cestno doklado za čezmerno izkoriščanje cest. — Doklada pa se poleg tega nalaga na ves kvantum lesa. Ta izredna cestna doklada je krivična in naj se zato odpravi.

Slovenija je slovela kot lepa in tudi primeroma bogata dežela. Danes je tega slovesa konec, ker postaja dežela beračev in stradalcev. Sankcije so zgrabile Slovenijo za vrat. Boda Slovenije postaja tudi vedno večja, ker prispeva pri vseh državnih davščinah 12 do 14 odstotkov, dobi pa od države samo 5—6 odstotkov vseh državnih kreditov.

Zato naj se sprejmejo vsaj od njega predlagani ukrepi.

O izvozu finalnih lesnih proizvodov je poročal

inž. Remec

Vse današnje zborovanje je v znaku sankcij in njihovih posledic. Zakaj gre ves les v Italijo? Ker nimamo lastnih zvez s čezmorskimi kraji in ker smo primorani, da prodajamo najprej les v Italijo in z njenim posredovanjem. Z visokimi prevozninami

morejo italijanske paroplovne družbe vedno preprečiti, da bi se oprostili njihovega posredovanja. Kako delujejo domače linije v Levanto, naj pokaže ta primer. Oktobra meseca so poslali naši izvozniki na Sušak les za Egipt, dne 30. decembra je šele prišel na Su-

šak naš parnik, ki je potem odpeljal les v Split, tam pa je moral v popravilo. Tvrde v Egiptu pa urgirajo in urgirajo, kdaj da dobe les.

Finalna produkcija je bila v Sloveniji pred leti zelo velika in na zelo visoki stopnji, kar so dokazali veleizvozi v Ljubljani in Zagrebu v zadostni meri. Že pred krizo je začel nazadovati izvoz našega pohištva, ker mu je onemogočila dostop v svojo zemljo Italija, v Francijo pa je šel le en vagon, a še pri tem so imeli naši izvozniki izgubo. Zato so začele tvornice pohištva propadati. Ker ni bilo več izvoza, se je vsa produkcija vrgla na domač trg. Razmere so postale na domačem trgu takšne ko v ljubljanski bolnišnici, kjer ležita po dva do trije bolniki na eni postelji, le v operacijski sobi je samo en bolnik na operacijski mizi. Tudi pohištvene tvrdke so na domačem trgu same šele tedaj, kadar so že na operacijski mizi.

Da je finalna produkcija v tej meri propadla, je vzrok v tem, ker so vse sosedne države okrepile izvoz finalnih izdelkov, pri nas pa se za to stroko nič ni storilo, češ da je to stvar samo teh par tvrdk.

Viceguverner dr. Lovčević

Zahvaljuje se, da je bila na današnje zborovanje povabljen tudi Narodna banka, da ima priliko, da pride v direkten stik z zastopniki našega lesnega gospodarstva, ter da razloži ukrepe, ki jih skuša izvesti N. B. glede ureditve plačilnega prometa.

Že v Ženevi se je N. B. po svojem zastopniku trudila, da čim bolj ublaži posledice sankcij. Tudi v Rimu so se vodila pogajanja za izplačilo zamrzlih terjatev. Dosedaj je mogla N. B. izplačati že tri petine v uradni kliring plačilnih terjatev, in sicer je plačala 3 milijone lir po hronološkem redu, za 22 milijonov lir je terjatev odkupila in za 7 milijonov je dala lombardna posojila. Skupno torej 32 milijonov lir od vseh 51 milijonov lir terjatev.

Druge bolno vprašanje je vprašanje izplačilnega tečaja. Ta je po nalogu finančnega ministra določen na Din 3'15 in ne na 3'55, kakor zahtevajo izvozniki in po katerem plačujejo uvozniki. Ta tečaj se ni določil samovoljno, temveč se je moral določiti tako nizko zaradi depresije lire. V tej stvari N. B. izvoznikom ne more ustreči. Ne zadrži pa si N. B. niti ene pare, temveč porablja ves tako pridobljeni denar v izplačevanje izvoznikovih terjatev. Opozorja na komunike N. B. od konca

Če bo propadla ena od teh, pa bo stopila druga na njeno mesto, tako so pri nas govorili. Posebno težak udarec je zadel finalno produkcijo zbog devalvacije funta. — Popolnoma nemogoč pa je postal izvoz, ko so začele druge države dati svojim izvoznim tvrdkam premije. Če more poljska tvrdka zaradi nizkih tarif postaviti v Egipt na trg blago ceneje ko naš izvoznik, potem je pač taka konkurenca izključena. Razmere so takšne, da nam konkurirajo v Londonu celo Nemci, ki kupujejo surovine pri nas.

Najtežja zrtev pa je, da za naš izvoz ne dobivamo polni znesek nam plačanih deviz, temveč da moramo plačevati še posebni eksportni davek, ki znaša tudi 6 do 10 odstotkov.

Če že država ne plačuje premij, potem naj nas oprosti vsaj tega eksportnega davka. Nujno pa je tudi, da se znižajo železniške prevoznine. Danes se plača za prevoz blaga iz Slovenije na Sušak toliko, kolikor za prevoz iz Sušaka v Bombay. Kmetje vozijo hode tudi 30 km daleč s konji, ker je konjska vprega cenejša od železnice. Te napake naj se odpravijo!

leta, da bo izplačala izvoznikom vso razliko, če bi se izkazalo, da so bili vsi zneski poravnani po prvotnem tečaju. Podguverner je nadalje izjavil, da plačuje N. B. vse terjatve strogo po hronološkem redu.

Kaj more storiti N. B.?

Dosedaj je odkupovala terjatve do zneska 100.000 lir. Sedaj pa bo skušala odkupovati tudi terjatve do zneska 300.000 lir. Glede izplačil v hronološkem redu pravi, da se bo sedanji maksimum do 300.000 lir še povečal. Predupne ne bo dajala samo do višine 75 odstotkov, temveč do 85 odstotkov. To velja tudi za one, ki so že dobili predupjem. Nadalje je N. B. pripravljena uvaževati prošnje izvoznikov mehkega lesa v neklirinške države, da zadrže tudi večji odstotek prejetih deviz. — Vendar pa se N. B. deviz ne more odreči, ker jih ne potrebuje za sebe, temveč za državo. Uvozniki morejo nabavljati devize na svobodnem trgu, država pa tega storiti ne more.

Zahtevi, da se poveča sedanji prim 28.5% se ne more ustreči, ker bi to pomenilo povečanje državnih izdatkov in s tem davčnega bremena. N. B. se bo ozirala na one koristnike kreditov, ki so prišli zaradi sankcij v težavo.

Glede neklirinških terjatev je težava posebno v tem, ker se italijanski in naši podatki ne strinjajo. Dočim pravijo naši izvozniki, da je teh terjatev za 36 milijonov lir, pravi Italija, da jih je samo za 6 milijonov lir.

Zaključek zborovanja

Nato je govoril industrialec Franc Dolenc, čegar govor objavimo prihodnjič.

Za njim sta govorila zastopnik Gorskoga kotara Čadež in za zvezo žag v Sarajevu Bradetič. Prvi je zlasti opozarjal na potrebo organizacije malih gozdnih posestnikov v eno izvozno skupino, drugi pa je priporočal, da ustanove mali posestniki in mali žagari svojo zadržno izvozno centralo ter da jih pri tem podpira država.

Nato je nastopil posebno toplo pozdravljen

Fran Škrbec.

Njegov s temperamentom izgovorjeni govor je napravil mogočen vtis. Branil je naše strokovne organizacije proti neutemeljenemu očitku, da niso ničesar delale ter dokazoval, da so storile vse za obrambo gospodarskih interesov Slovenije, kar je bilo le v njih moči. Res pa je, da se ni storilo za nas v 16 letih ničesar, da ni bilo na pristojnih mestih nikdar časa za gospodarska vprašanja. — Govornik je iskreno pokazal na resnico, ki morda boli. Dejal je, da naš izvoznik ni mogel izvažati brez potrdila davčne uprave o plačanih davkih, kar je bilo največji nesmisel. Kako naj vendar plača davke, če se mu pa ne pusti, da zasluži denar za davke.

Glede denarne krize je naglasil, da je bil tuj kapital pri nas ves čas prost, državni kapital je pa ležal v zavodih, da od njega nismo imeli ničesar, dočim je nacionalni kapital, zbran v naših hranilnicah in zadržgah, pobran od naših rojakov, ki si služijo v tujini s trdim delom kruha, zdaj, ko bi ga najbolj potrebovali, zamrznjen. Kredita ni, denarno krizo pa izrabljajo hijene, ki pijejo kri našega naroda. Vsi smo plačevali davke, le te hijene niso plačevale nič ter sedaj čakajo, da dobe za smečne cene premoženja onih, ki so bili pritisnjeni od krize.

Samo ena odločna odredba proti tem hijenam bi bila dovolj in denar bi bil tu. To bi bilo mnogo boljše sredstvo, kakor pa da se pošiljajo eksekutorji nad narod.

Podrobno je tudi opisal, kako je prišlo do krize, ki se je začela že z odpovedjo nemških reparacij, se

Dr. Egon Starč:

Naši gospodarski odnosi s Češkoslovaško

(Nadaljevanje.)

Sadja je uvozila Jugoslavija v Češkoslovaško republiko v procentih 18.2%, živine 9.3%, raznih hranil 7.5%, razne masti 5.4%, trdega lesa 3.2%, konoplje, lanu in jute 3.1% itd. Skupno torej znaša to blago okroglo 72% celokupnega uvoza za leto 1934.

Iz te statistike je najbolje razvidno, da je sestojal uvoz Jugoslavije v CSR v letu 1934 iz poljedelskih produktov. Ta uvoz se je napram letu 1933 zvišal za polnih 186%.

Pri uvozu v Jugoslavijo iz Češkoslovaške republike pa so bili v letu 1934 glavni predmeti sledeči: volna, preja itd. v znesku 113.3 mil. Kč, železo in železni izdelki 28.6 mil. Kč, razni stroji 24.8 mil. Kč, papir in papirnati izdelki 13.1 mil. Kč, jute, konoplja, preja in iz njih izdelano blago 12.9 mil. Kč, glinasti izdelki 10.1 mil. Kč, porcelan 5.9 mil. Kč.

V procentih računano se je torej uvozilo največ volne in preje, t. j. 43.7%, železa 11%, strojev 3.5%, papirja in papirnatih izdelkov 5%, konoplje 4.9%, glinastih izdelkov 5.9%. Skupno torej predstavlja to blago 78% vsega uvoza.

Ta uvoz in izvoz se je posebno po zaslugi Češkoslovaške republike, kar je treba predvsem poudariti, v letu 1935 še izredno poglobil preko vseh umetnih in drugih ovir. Medtem ko je v letu 1935 posebno padel naš izvoz v Avstrijo, tako da bo ta izvoz v letošnjem letu zavzel četrti mesto, se bo naš izvoz v Češkoslovaško po zaslugi te države letos izredno dvignil ter bo Češkoslovaška republika stopila pri našem izvozu naenkrat na drugo mesto. Zbog tega se

je tudi naš klirinški pasivni saldo od 161 mil. Kč že znižal koncem leta 1935 na polovico, t. j. 81.6 mil. Kč.

Delo gospodarske Male antante pri poglobitvi trgovinskih odnosov in povečanju trgovinskega prometa med Jugoslavijo, Češkoslovaško republiko in Romunijo izkazuje danes že v resnici lep uspeh. Češkoslovaška republika je pokazala res mnogo dobre volje, da ugotovi jugoslovanskim željam, četudi v svojo trenutno škodo, in olajša izvoz blaga iz Jugoslavije in Romunske, kar je bilo tudi sami Češkoslovaški republiko v korist, ker je na ta način dana CSR tudi možnost večjega izvoza v omenjeni državi.

Izvoz iz Jugoslavije v CSR je znašal v prvih enajstih mesecih 1934. leta 118.9 mil. Kč, v prvih enajstih mesecih leta 1935 pa 339.3 mil. Kč, tako da se je skoraj podvojil. Izvoz iz CSR v Jugoslavijo je v tem razdobju 1934. leta znašal 234.4 mil. Kč, leta 1935. pa 238.8 Kč. Jugoslovanska trgovinska bilanca s CSR je torej že v prvih enajstih mesecih leta 1935. postala aktivna, in to za 55.5 mil. Kč ali okroglo za 100 mil. dinarjev.

Treba je sedaj, da si nekoliko natančneje ogledamo, kje tiči vzrok tega povišanja izvoza ali uvoza.

Predvsem je potrebno, da si ogledamo porast našega izvoza v Češkoslovaško republiko. Zbog nastopivših sankcij proti Italiji je naglo rasel izvoz tekstilnih proizvodov iz Češkoslovaške republike, saj se naša tekstilna industrija nahaja v jako nepovoljnem položaju in ji primanjkujejo danes primerne surovine. V najnovejši dobi se je po zaslugi češkoslovaških vladnih činiteljev dosegel sprejemljiv aranžman, na podlagi katerega bodo naše tekstilne tvornice dobavile predvse tudi nadalje iz CSR.

Znatno vlogo je nadalje igral v tem oziru v letih 1934. in 1935. nakup jugoslovanskih žitaric, posebno pšenice, s strani Češkoslovaške republike. Lansko leto je že kupila CSR od Jugoslavije za namenom, da pomaga jugoslovanskemu poljedelcu in da pripomore k intenzivnejši gospodarski izmenjavi dobrin, 10.000 vagonov pšenice, čeravno je imela CSR že tedaj v

svojih skladiščih veliko zalogo lastne pšenice, ki je v prvi polovici leta 1935. že dosegla 40.000 vagonov in ki bo po cenitvi češkoslovaške monopolnega pšeničnega društva »Češkoslovaška monopolni obilni společnost« dosegla v prvem semestru leta 1936. cca. 70.000 vagonov.

Češkoslovaška republika je že v letu 1934. dejansko prevzela in kupila teh 10.000 vagonov pšenice za ceno, ki visoko presega svetovno paritetno ceno pšenice v Rotterdamu. Tudi za leto 1935. je izjavila CSR, da bo kupila zopet 10.000 vagonov pšenice. In v resnici je od januarja 1935 dalje do novembra 1935 prevzela 953.325 q pšenice. Če ne bo prevzela vse količine, ne leži krivda pri CSR, temveč v naši notranji situaciji, katero je treba smatrati za izredno slabo, ker najbrž vobče ne bo toliko pšenice za eksport na razpolago.

Istotako zavzema tudi glede koroze Češkoslovaška republika prvo mesto in je v tem letu 1935. samo v mesecu novembru prevzela 57.026 q koroze za krmo in 6.930 q ostale koroze, v prvih 11 mesecih l. 1935. pa skupno 93.486 q proti 59.719 q v prejšnjem letu. Torej skoraj 60% povišek.

Nade, katere je stavila naša jugoslovanska javnost v letu 1934. v Nemčijo, ki je obljubila prevzeti 10.000 vagonov pšenice, in v Avstrijo, ki je imela prevzeti 5.000 vagonov pšenice, se niso uresničile. Ti dve državi sta pač prevzeli pšenice samo toliko, kolikor jima je za njuno lastno gospodarstvo absolutno ustrezalo ter se nista ozirali, tako kot Češkoslovaška republika, na naše potrebe.

Nemčija je namreč prevzela v letu 1934. efektivno samo 2.523 vagonov pšenice v vrednosti 34.2 mil. Din. Pa tudi koroze je prevzela Nemčija samo 17.846 vagonov v vrednosti 147.9 mil. Din, medtem ko je prevzela CSR 18.616 vagonov koroze v vrednosti 160.6 mil. Din, pšenice pa v vrednosti 72.5 mil. Din, torej skupno za 232.9 mil. Din.

(Dalje prihodnjič)

v lesni stroki potem zlasti po-
ostrila zaradi ruskega dumpinga.
Takrat so naše organizacije opo-
zarjale na nevarne posledice, ki
morajo nastati, a se jih ni poslu-
šalo.

Zgodovina bo zapisala, da je mi-
nister Janković sklical prvo kon-
ferenco vsega jugoslovanskega les-
nega gospodarstva in zato se mu
posebej toplo zahvaljuje.

Upa, da ne bo ostalo sedaj le
pri besedah, temveč da bo našemu
lesnemu gospodarstvu izkazana
dejanska pomoč.

Tudi naslednji govornik inž. Zu-
pančič je na čepil proti očitku, da
gospodarske organizacije niso sto-
rile svoje dolžnosti. Z vsa odloč-
nostjo je treba ta očitek zavrniti,
ker je neupravičen. Koncem svo-
jega govora je zlasti opozarjal o
velikanskih žrtvah, ki jih je dala
Slovenija že za Jugoslavijo in ki
daje sedaj s sankcijami zopet naj-
večjo žrtev. Zato se ji mora tudi
pomagati!

Zastopnik Delavske zbornice
Golmajer je prosil vlado, da po-
viša kredite za brezposelne de-
lavce v Sloveniji, ker bo njih šte-
vilo zaradi sankcij znatno naraslo.

Nato je govoril g. Lahovnik o
težki škodi, ki jo trpi Dravska do-
lina zaradi zastoja lesnega izvoza
v Madjarsko in o nastalih plačil-
nih težkočah.

Podguverner Lovčević je dal na-
to nekatera pojasniti o uspešno
zaključenih pogajanjih z Madjarsko
zaradi ureditve plačilnega pro-
meta.

Referent v Zavodu za pospeše-
vanje zun. trgovine inž. Dubravčič
je opravičil trg. ministra dr. Vrba-
niča, ki je do zadnjega upal, da
se bo mogel udeležiti današnjega
zborovanja, a se mu zaradi bo-
lezni ni bilo mogoče. Nato je ob-
širno poročal o pogajanjih trg.
ministrstva, da se zagotovi našemu
lesu dostop na angleški in fran-
coski trg. Ker naš mehki les ne
ustreza pogojem na angleškem

trgu, ni bilo mogoče doseči poseb-
nih ugodnosti za naš les. Pogaja-
nja s Francijo pa se še nadaljujejo
in kaže francoska vlada mnogo
dobre volje.

Ko je še razložil predsednik
Centralnega odbora dr. Ulmanky
resolucije in so bile te sprejete, je
izpregovoril zaključne besede mi-
nister dr. Janković in po skoraj
peturnem trajanju je bilo zboro-

vanje ob treh popoldne zaklju-
čeno.

Slovensko lesno gospodarstvo je
izpregovorilo mogočno in odločno
ter povedalo, kako se mu more
pomagati. Naj dejanja dokažejo, da
se mu hoče in da se mu bo po-
magalo. To je bila želja vseh in
to je tudi državna potreba, ker
novega razočaranja Slovenija ne
prenese!

† Janko Popović

V Ljubljani je umrl v ponedel-
jek veletrgovec Janko Popović.
Pokojni Janko Popović je bil
rojen l. 1873. v Škempolcu, okraj
Metlika. Že kot mladenič je vsto-
pil v službo k znani tvrdki Pre-
dovič v Ljubljani. Kmalu pa se je
osamosvojil in ustanovil svojo iz-
vozno firmo za živino. — Delova-
nj je bil razširjeno po
vsej Sloveniji in vseh delih Hr-
vatske in Vojvodine. Nj gova fir-
ma ni uživala slovesa le v mejah
naše države, temveč tudi daleč
izven njenih meja. V Sloveniji je
bila izvažala največ iz Dolenj-
ske. V tujih državah si je tvrdka
Janko Popović priborila na raznih
razstavah več odlikovanj za od-
lično rejo prašičev.

Pokojni zapušča soprogo Evge-
nijo, sinova Janka in Evalda in
hčerko Vero, soprogo ljubljanskega
župana dr. Adlešiča. Vsem
naše iskreno sožalje.

† Jože Šircelj

V Mokronogu je umrl v visoki
starosti 84 let daleč po Dolenj-
skem znani trgovec Jože Šircelj.

Se kot mlad človek je začel de-
lati kot trgovski pomočnik v ta-
krat pomembnih Brežicah za na-
šo narodno stvar ter zlasti kot iz-
visten pevec mnogo pripomogel,
da se je začelo v Brežicah razvi-
jati slovensko društveno življenje.

Kasneje se je preselil v Mokro-
nog, kjer je v složenem delu s svo-
jo spoštovano soprogo, g. Rozalijo
zgradil sebi in svojemu narodu
trden narodni dom. Najstarejši
njegov sin je bil komandant jugo-
slovanskih prostovoljcev v Sibiriji
in ter je umrl l. 1931. Drugi sin
Srečko je prevzel po očetu trgo-
vino in jo vodi s popolnim uspe-
hom, tretji sin Darko pa je posta-
jenačelnik.

Kot mož izredno dobrega zna-
čaja, zdravega humorja in prijaz-
ne šegavosti je bil povsod priljub-
ljen in visoko spoštovan!

Bodi mu ohranjen časten spo-
min!

Politične vesti

Nedeljske volitve v Grčiji so po-
tekle v miru. Udeležba je bila zelo
velika. Rezultati niso še znani, ker
se voli po proporciji. Sodi se, da so
monarhisti sicer zmagali, da pa
bodo venizelisti najmočnejša sku-
pina. Skupno se bori za mandate
8 strank. Po dosedanjih poročilih
so dobili venizelisti 135, monarhisti
125, komunisti 14 mandatov, osta-
le stranke 18 in republikanci 8.

Rekonstrukcija češkoslovaške vla-
de je izvedena ter je prevzel pro-
svetno ministrstvo Franke, pošto
pa posl. Tučný, dočim je ostalo
zunanje ministrstvo še nezasedeno.
Po kongresu agrarne stranke pa
bo izvedena velika rekonstrukcija
vlade in tedaj vstopijo v vlado tudi
Hlinkova stranka in nemški kr-
ščanski socialisti.

Francoski parlament se sestane
v četrtek in tedaj se mu predstavi
nova vlada. Francoski listi napo-
vedujejo, da bo vlada dobila ve-
čino, ker bi bila zopetna kriza pre-
nevarna za Francijo. Če dobi vla-
da zaupnico, bo izvedla tudi vo-
litve.

Nova francoska vlada ima na-
slednji program: Najti sredstva za
kritje 7 milijardnega proračunskega
primanjkljaja, obnova gospo-
darstva, zmanjšanje brezposelnos-
ti, zaščita republikanske svobode
proti bojnim organizacijam, izva-
janje mirovne politike na podlagi
načel Zveze narodov in strogo iz-
vajanje vseh med Anglijo in Fran-
cijo sklenjenih pogodb.

Objavljena je bila protestna
nota italijanske vlade proti dogo-
voru Anglije s Francijo in balkan-
skimi državami za primer italijan-
skega napada. Italijanska vlada
prvi, da protestira proti temu, da
članice Zveze narodov sklepajo
vojne dogovore proti državi, ki je
članica Zveze narodov in da si
zato Italija pridržuje pravico od-
govoriti s protiukrepi.

Trodnevna in silno krvava bitka
pri Makali je končana. Tako Itali-
jani ko Etiopci poročajo o zmagi,
vendar pa je gotovo, da se Itali-
janom ni posrečilo prinesiti posadki
v Makali pomoč. Kakor je razvid-
no iz preštetih brzojavke po-
veljnika italijanske posadke v Ma-
kali, je ta v skrajni stiski. Etiopci
poročajo, da so zaplenili 20 topov,
nad 100 strojníc ter zelo veliko
vojnega materiala.

Kako krvava je bila bitka okoli
Makale, se vidi tudi iz italijanskega
poročila, ki priznava, da je
padlo do 50 italijanskih oficirjev
in par sto mož italijanskih voja-
kov. Tudi askari so imeli nad 300
mrtvih. Ker navajajo Italijani iz-
gube redno prenizko, se vidi iz po-
ročila, da tako krvave bitke v se-
danji vojni še ni bilo. V Adis Abebi
celo govore o dveh uničenih itali-
janskih divizijah.

Skoraj 18.000 novih vojakov je
poslala pretekli teden Italija v
Afriko.

Skupina tujih poročevalcev, ki
jim je italijansko poveljstvo dovo-
lilo, da obiščejo severno bojišče,
se je morala zaradi preklica do-
voljenja vrniti. Bi pač videli ti po-
ročevalci preveč!

Doma in po svetu

Nj. Vis. knez namestnik Pavle je
v spremstvu dvornega ministra in
prvega kraljevega adjutanta odpo-
toval v London na pogreb kralja
Jurija V. K pogrebu je odpotovala
tudi četa naše vojske. Tudi senat
in skupščina pošljeta posebno od-
poslanstvo k pogrebu. Med drugimi
bosta zastopala senat dr. Kramer,
skupščino pa posl. Gajšek.

Zadnji ukaz, ki ga je podpisal
blagopokojni kralj Jurij V., je bil
ukaz o imenovanju kr. namestni-
štva. Kralj pa je bil že tako slab,
da ni mogel napisati celega svo-
jega imena, temveč samo začet-
nico.

Zaradi hrupne obstrukcije opo-
zicije v narodni skupščini je bilo
zasedanje skupščine odloženo do
3. februarja.

Ministrski predsednik dr. Stojan-
dinovič je daroval 45.000 Din jugo-
slovanskemu olimpijskemu od-
boru, da se morejo udeležiti jugo-
slovanskih tekmovalci tekem v Gar-
misch-Partenkirchenu.

Skupščinski odbor je črtal iz
osnutka novega trgovskega zaka-
na določila iz §§ 94 in 113, po ka-
terih bi morali položiti člani uprave
nega sveta delniških družb po
100.000 do 500.000 Din kavcije.
Glavnemu ugovoru zbornic je torej
s tem bilo ustrezno.

Fr. Thaler, zaslužni narodni bo-
rec na naši skrajni severni meji,
v zlasti pred vojno tako silno ogro-
ženem št. Ilju, je umrl. Slovenski
narod ne bo pozabil zaslug, ki si
jih je pridobil za ohranitev sloven-
ske zemlje. To je tudi pričal nje-
gov veličastni pogreb, kakršnega
št. Ilj še ni videl. Slava njegove-
mu spominu!

Na nekaterih odsekih italijanske
južne fronte dobivajo vojaki le še
liter vode na dan.

Vladna kriza v Egiptu še ni re-
šena. Verjetno je, da bo sestav-
ljena nevtralna voilna vlada iz
nationalistov.

Volilni sporazum je bil sklenjen
med španskimi zmernimi republi-
kanci. Guil Robles, vodja katolikov,
se ni hotel pridružiti sporazumu,
čeprav je izjavil, da ga odobrava.
Zato pa je odklonil sporazum s
skrajnimi desničarji, ki so monar-
histi.

Zagrebski dnevnik »Narodni list«,
ki je bil glasilo JRZ, že več dni
ni izšel.

Radio Ljubljana

Sreda, dne 29. jan. 12.00: Plošče
— 12.45: Vremenska napoved, po-
ročila — 13.00: Čas, objava spo-
reda — 13.15: Plošče — 14.00: Vre-
mensko poročilo, borzni tečaj —
18.00: Otroška ura — 18.20: Izrezo-
valna dela (Zdravko Omerza) —
18.40: Vzroki moralnega propada-
nja mladine (Vojko Jagodič) —
19.00: Čas, vremenska napoved,
poročila — 19.30: Nac. ura — 20.00:
Prenos iz ljubljanske opere — v
I. odmoru: Glasbeno predavanje
(M. Bravničar), v II. odmoru: Na-
poved časa, poročila, objava spo-
reda.

Četrtek, dne 30. jan. 12.00: Vo-
jaške godbe (plošče) — 12.45: Vre-
menska napoved, poročila — 13.00:
Čas, objava sporeda — 13.15: Raz-
ni šramli igrajo (plošče) — 14.00:
Vremensko poročilo, borzni tečaj —
18.00: Potovanje od zapada proti
vzhodu (radijski orkester) —
18.40: Slovenščina za Slovence (dr.
Rudolf Kolarčič) — 19.00: Čas, vre-
menska napoved, poročila — 19.30:
Nac. ura — 20.00: Gorenjski trio
(gg. Ahačiča iz Tržiča in Stanko
Avgust) — 21.00: IV. večer slo-
venskih skladateljev: L. M. Šker-
janc. Uvodno besedo govori dr.
Ant. Dolinar — 22.00: Čas, vre-
menska napoved, poročila — 22.15:
Radijski jazz.

harva, plesira in
kemično snaži
obleke, klobuke
itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrat-
nike in manšete. Pere, suši, monga in
lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3.

Telefon št. 22-72.

Štev. 46/II.

Nabava.

Direkcija drž. rudnika Velenje
razpisuje na dan 12. februarja t. l.
pismeno pogodbo za nabavo raz-
nega železa. Ostali podatki pri
podpisani.

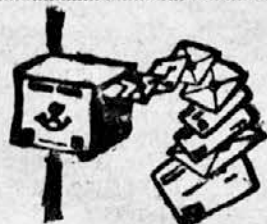
Direkcija drž. rudnika Velenje,
dne 24. januarja 1936.

VELETRGOVINA
kolonijalne in
špecerijske
robe

Jvan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže pra-
žene kave, mletih dišav
in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

„KVERTA“
D. Z. O. Z.

LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 67

TVORNICI KVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Zapustil nas je za vedno naš nad vse ljubljani in dobri
soprog, oče, stari oče, svak, stric in tast, gospod

Janko Popović
veletrgovec

v ponedeljek, dne 27. t. m., po dolgi, mučni bolezni, pre-
viden s tolažili svete vere.

Na zadnji poti ga spremimo v sredo, dne 29. januarja 1936,
ob pol 4. uri popoldne od doma žalosti, Nunska ulica št. 21,
na pokopališče k Sv. Križu, kjer ga položimo v rodbinsko
grobnico k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 27. januarja 1936.

Evgenija,
soproga,

Jela Popovič,
mati,

Janko, Evald,
sinova,

Vera, por. dr. Adlešič,
hčerka,

Nikola, Pero, Marko, Gjuro,
bratje,

Danica, Tonika, Mara,
sestre,

dr. Juro Adlešič,
zet,

Ema, roj. Dolenc,
sinova,

Antonija, roj. Voitišek in Slava, roj. Žerk,
svakinji,

Janezek,
vnuč,

in vse ostalo sorodstvo.